

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ Ι

Δυναμική και αλληλεπίδραση
δημοσίων χώρων.

Εξάμηνο 5ο
Ακαδ.έτος:2017-18
Διδάσκουσα: Κ.Βαλεριάνου

Σπουδαστές:
Γκουμά Ιφιγένεια ar15081
Στεργίου Μαρία ar15018
Τσεκούρας Ιωάννης ar15036

Περιεχόμενα

1) Πειραιάς:παλιά και σήμερα.....	4
2)Α΄ ΦΑΣΗ.....	7
2.1 Πώς κινηθήκαμε;.....	7
2.2 Θεματικοί χάρτες	8
2.3 Δημόσιοι χώροι στην περιοχή μελέτης.....	12
2.4 Σε ποιόν απευθύνονται οι δημόσιοι χώροι;.....	13
2.5 Ζητήματα.....	16
3)Β΄ ΦΑΣΗ.....	17
3.1 Διαδικασία απογραφής.....	17
3.2 Θεματικοί χάρτες περιοχής απογραφής	18
3.3 Συμπεράσματα στην περιοχή απογραφής	20
3.4 Παρατηρήσεις της Β΄ φάσης σχετικές με το θέμα μελέτης.....	21

4)Γ' ΦΑΣΗ	22
4.1 Δημόσιοι χώροι.....	22
4.2 Διερεύνηση θέματος.....	23
4.3 Πλατεία Τερψιθέας εξέλιξη.....	24
4.4 Χαρακτήρας πλατείας Τερψιθέας.....	26
4.5 Επίδραση πλατείας Κοραή στην πλατεία Τερψιθέας.....	27
5)Βιβλιογραφία	31

Πειραιάς: παλιά και σήμερα

Η πορεία δημιουργίας και εξέλιξης του Πειραιά συμπίπτει με αυτή του Ελληνικού κράτους, με την έννοια ότι με τη δημιουργία του Ελληνικού κράτους (επαν)εμφανίστηκε ο οικισμός του Πειραιά και το 1835 έγινε δήμος. Το 1834 δημιουργήθηκε το πολεοδομικό του σχέδιο από τους Κλεάνθη και Σάουμπερτ, το οποίο εφαρμόστηκε χωρίς σημαντικές αποκλίσεις. Το αρχικό αυτό σχέδιο αναπτυσσόταν γύρω από το σημερινό επιβατικό λιμάνι και έφθανε ως την περιοχή της Ζέας, έχοντας πρόβλεψη για πληθυσμό 15.000 ανθρώπων από τους 1.011 το 1836. Περιελάμβανε βασικές αρχές της νεοκλασικής πολεοδομίας, όπως μεγάλες λεωφόρους, κάθετες οδούς, και εκτεταμένους χώρους για τη δημιουργία δημόσιων χώρων και δημόσιων κτιρίων. Το σύστημα που εφαρμόστηκε ήταν, προφανώς, το Ιπποδάμειο.

Ο Πειραιάς αναπτύχθηκε γρηγορότερα (και νωρίτερα) ως βιομηχανικό κέντρο παρά ως οικιστικό και επιχειρηματικό κέντρο. Ασφαλώς, πέρασε διάφορα στάδια κρίσης και ανάπτυξης με ενδιάμεσες αναπροσαρμογές που αντιστοιχούσαν στις αλλαγές της βιομηχανίας-παραγωγής και των μεταφορών στην Ελλάδα, στις τεχνολογικές αλλαγές αλλά και στις διακυμάνσεις της διεθνούς οικονομίας. Ο βιομηχανικός αυτός χαρακτήρας έχει, άλλωστε, ως αποτέλεσμα την ύπαρξη πολλών κενών κτιριακών κελυφών πρώην βιομηχανικής χρήσης.

Παράλληλα, ξεκίνησε να αναπτύσσεται η ναυτιλιακή δραστηριότητα, αφού στην πλεονεκτική φυσική γεωμορφολογία του Πειραιά άρχισα να δημιουργούνται λιμενικές υποδομές. Μάλιστα γύρω στο 1875, είχε καταφέρει να εδραιωθεί ως το κυρίαρχο λιμάνι στην Ελλάδα και ένα από τα κυρίαρχα στην Ανατολική Μεσόγειο. Βασική δραστηριότητα και μοχλός για τη συσσώρευση οικονομικής δύναμης υπήρξε το εμπόριο, πρωτίστως με τις εισαγωγές και δευτερευόντως με τις εξαγωγές. Μάλιστα η ναυτιλιακή δραστηριότητα τροφοδότησε και την Πειραιϊκή βιομηχανία σε περιόδους κρίσης της. Βασικός σταθμός στην προαναφερόμενη ανάπτυξη υπήρξε και η κατασκευή και λειτουργία του σιδηροδρόμου που έκανε τη διαδρομή Θησείο-Πειραιάς, ενώνοντας συγκοινωνιακά τον Πειραιά με την Αθήνα.

Μετά το 1922 και τη Μικρασιατική Καταστροφή ο πληθυσμός της περιοχής του Πειραιά διπλασιάζεται συνολικά ενώ σχηματίζεται και «δομείται» η περιφέρειά του. Ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος άφησε μεγάλες καταστροφές στις υποδομές του Πειραιά, λόγω του εκτεταμένου βομβαρδισμού του.

Μεταπολεμικά, η βιομηχανική και ναυτιλιακή δραστηριότητα του Πειραιά γνώρισε μια νέα άνθηση, ενώ ο πληθυσμός του έμεινε σχετικά στάσιμος, σε αντίθεση με την μεγάλη πληθυσμιακή ανάπτυξη της Αθήνας. Την ίδια στιγμή άρχισε να αλλάζει η εικόνα του, καθώς τα νεοκλασσικά κτίρια που είχαν κτιστεί κατά τον 19ο αιώνα για τη στέγαση κατοικιών-επαύλεων και υπηρεσιών της διοίκησης και του εμπορίου –ακόμα και κτίρια -τοπόσημα- κατεδαφίστηκαν σταδιακά και αντικαταστάθηκαν από κτίρια της περιόδου 1950-85, κυρίως πολυκατοικίες και κτίρια γραφείων. Αξίζει, ωστόσο, να τονιστεί ότι το φαινόμενο αυτό της ανοικοδόμησης σημειώθηκε στον Πειραιά με καθυστέρηση μιας σχεδόν μίας δεκαετίας σε σχέση με την Αθήνα. Το αποτέλεσμα είναι σήμερα ο Πειραιάς να διαθέτει ένα κτιριακό συνονθύλευμα από τα νεοκλασσικά κτίρια που έχουν απομείνει (όσα είναι σε καλή κατάσταση στεγάζουν κατά βάση υπηρεσίες), βιομηχανικά κτίρια (κυρίως στο πιο βόρειο κομμάτι της πόλης) και πολυκατοικίες. Επίπρόσθετα, ξεκινάει προοδευτικά η διαδικασία για τη μεταφορά του εμπορικού λιμανιού στο Νέο Ικόνιο.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1970 και τη δεκαετία του 1980, μολονότι η ναυτιλία παρέμεινε κραταιά, ωστόσο, ο Πειραιάς γνώρισε το τελικό και καθοριστικό στάδιο της αποβιομηχάνισής του (αποτέλεσμα τόσο οικονομικοπολιτικών συνθηκών όσο και των κατευθύνσεων του Ρυθμιστικού σχεδίου του 1985). Ο πληθυσμός γνώρισε τη δεκαετία του 1990 μία μικρή αύξηση και στη συνέχεια μικρή μείωση (μικρότερη από αυτή της Αθήνας).

Σήμερα, βασικά χαρακτηριστικά του Πειραιά είναι η τριτογενοποίηση των κεντρικών του συνοικιών (με την αντίστοιχη μείωση πληθυσμού), η αναβάθμιση (gentrification) της περιοχής της Τρούμπας και η μελλοντική έλευση του μετρό και του τραμ, που ωστόσο, ισοδυναμεί προς το παρόν με εκτεταμένα έργα και αποκλεισμό τμήματος του κυκλοφοριακού δικτύου και του δημόσιου χώρου.

Η φυσιογνωμία του Πειραιά και των κεντρικών συνοικιών του συνίσταται, επίσης, στην «διαμπερή» και άμεση σχέση του με τη θάλασσα καθώς υπάρχουν δύο θαλάσσια μέτωπα –ιδιαίτερα το Πασαλιμάνι αποτελεί βασικό χώρο εκτόνωσης της δημόσιας ζωής της πόλης)-, στη «χαλαρή» σχέση του με την Αθήνα και τη σχετικά κακή συγκοινωνιακή τους σύνδεση, στην απουσία υποδομών, όπως μεγάλοι οδικοί άξονες, καθοριστικών για την αναπτυξιακή προοπτική του, στην «συμπύκνωση» διαφορετικού χαρακτήρα περιοχών σε ένα πολύ μικρό γεωγραφικό χώρο (ακόμα και κατά μήκος του ίδιου δρόμου-άξονα), στην έντονα συγκεντρωμένη και δυναμική τοπική αγορά του, στη λειτουργία του επιβατικού λιμανιού ως συγκοινωνιακού κόμβου (το μεγαλύτερο επιβατικό λιμάνι της Ευρώπης) και, φυσικά, στην πυκνή του δόμηση (λόγω και της φυσικής έλλειψης χώρου) και την έλλειψη επαρκούς δημόσιου χώρου.

Α΄ ΦΑΣΗ

- Πώς κινηθήκαμε;

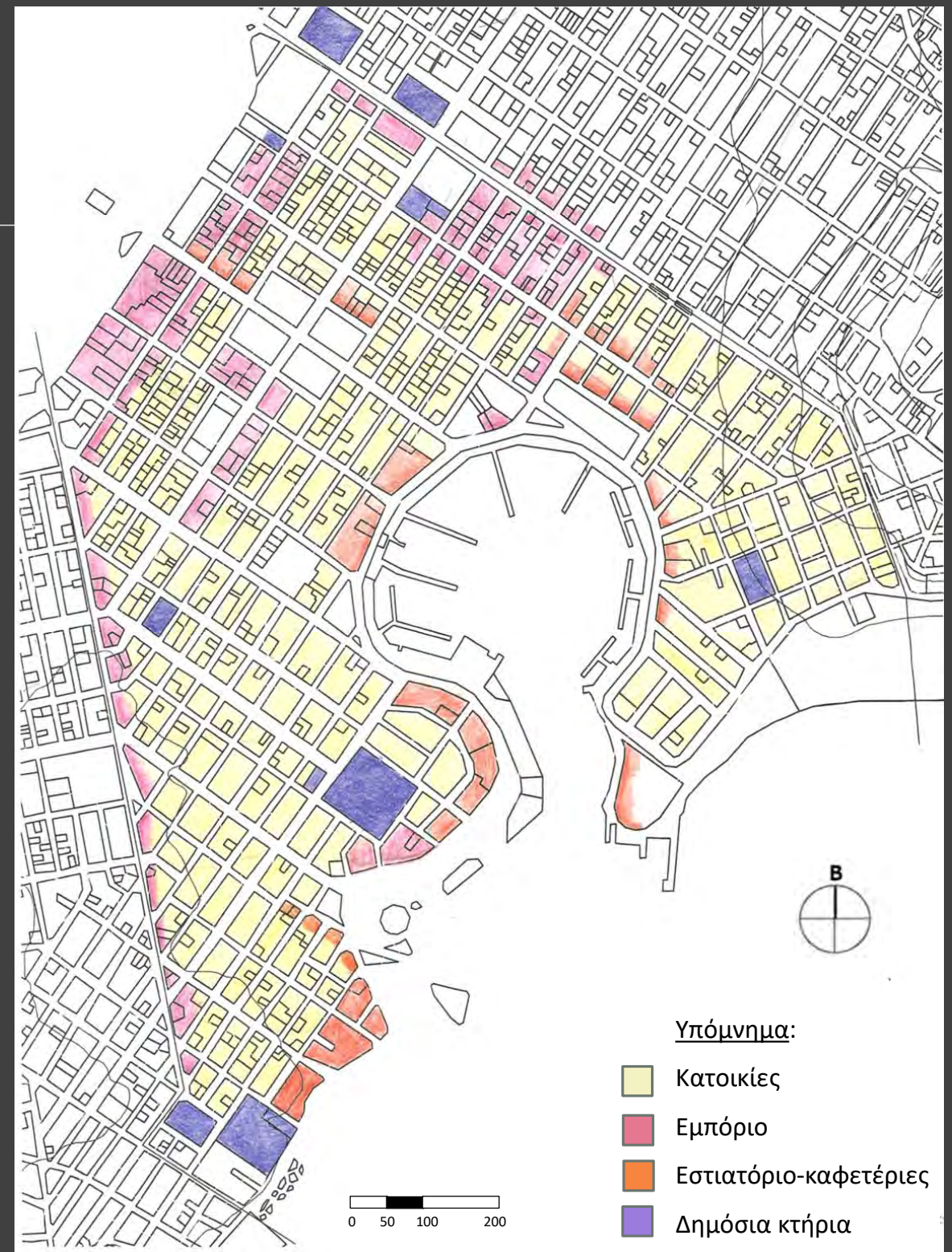
- Στην πρώτη μας επαφή με τον Πειραιά περιηγηθήκαμε σε όλη την περιοχή μελέτης , με έμφαση στους κύριους άξονες (Βασ.Γεωργίου, 2ας Μεραρχίας, Ηρώων Πολυτεχνείου, Σαχτούρη, Χαριλάου Τρικούπη, Γρηγορίου Λαμπράκη, Σωτήρος Διός, ακτή Μουτσοπούλου και Κουντουριώτου)
- Προσπαθήσαμε να εντοπίσουμε σημεία ενδιαφέροντος στην περιοχή (συνήθειες πληθυσμού, σημεία συγκέντρωσης , επικρατούσες δραστηριότητες, δημόσιοι χώροι και διαμόρφωση αυτών, άξονες και κόμβοι κυκλοφορίας, τοπόσημα)
- Προχωρήσαμε στη δημιουργία θεματικών χαρτών, για να ομαδοποιήσουμε τις παρατηρήσεις μας.

Θεματικοί Χάρτες

• Παρατηρήσεις

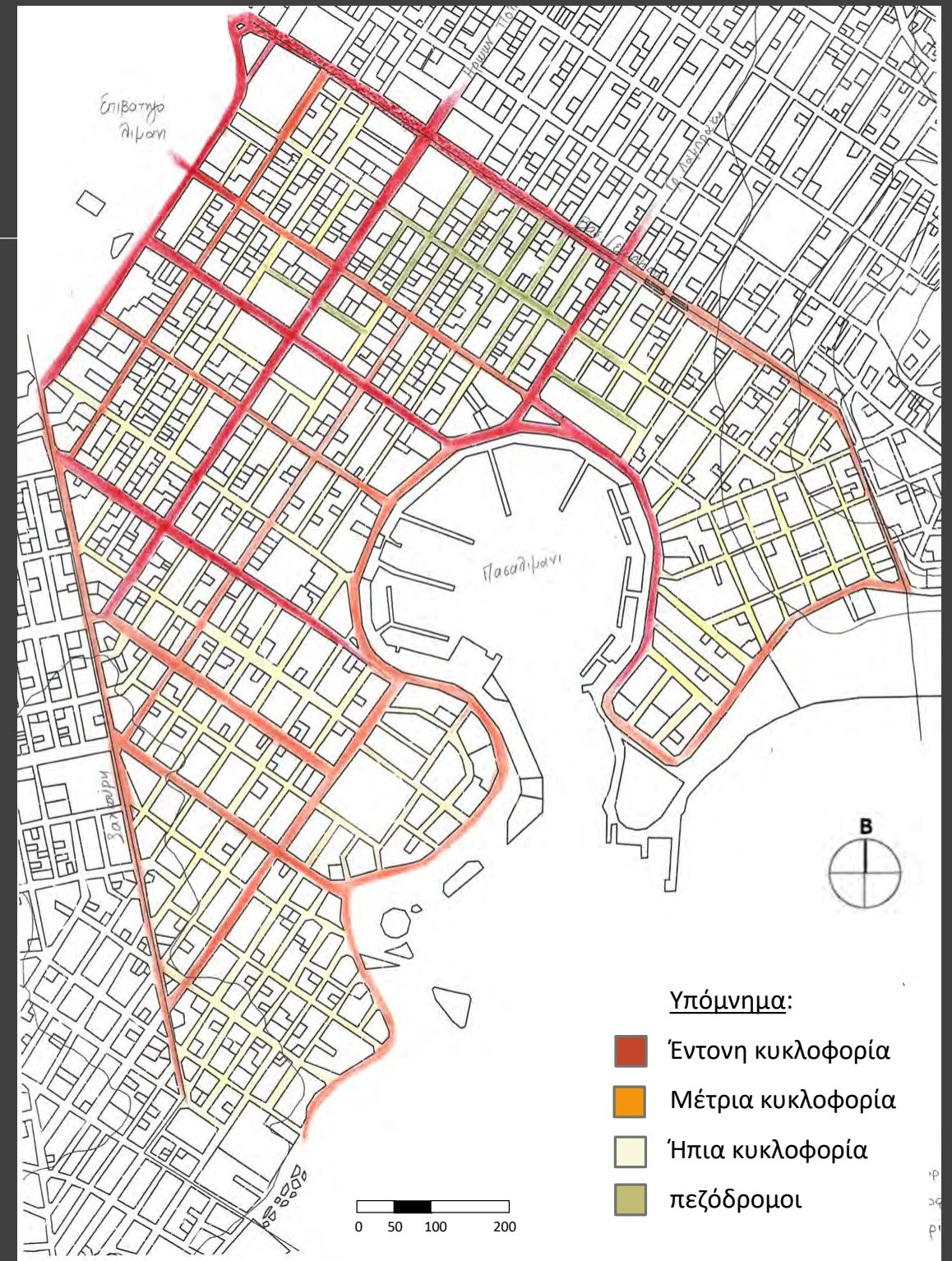
- Οργάνωση εμπορικών δραστηριοτήτων κυρίως σε γραμμικούς άξονες και λιγότερο σε πυρήνες
- Πυκνότερη συγκέντρωση χώρων εστίασης , γύρω από δημόσιους χώρους και στα παράκτια μέτωπα.
- Μεγαλύτερη συγκέντρωση κατοικιών στις περιοχές της Καστέλλας και του Τζανείου.

• Παρατηρήσεις

-Στη συμβολή κυκλοφοριακών αξόνων παρατηρείται αυξημένη κίνηση ανθρώπων και οχημάτων. Παράλληλα, οι περισσότεροι δημόσιοι χώροι εντοπίζονται στη συμβολή αυτή.

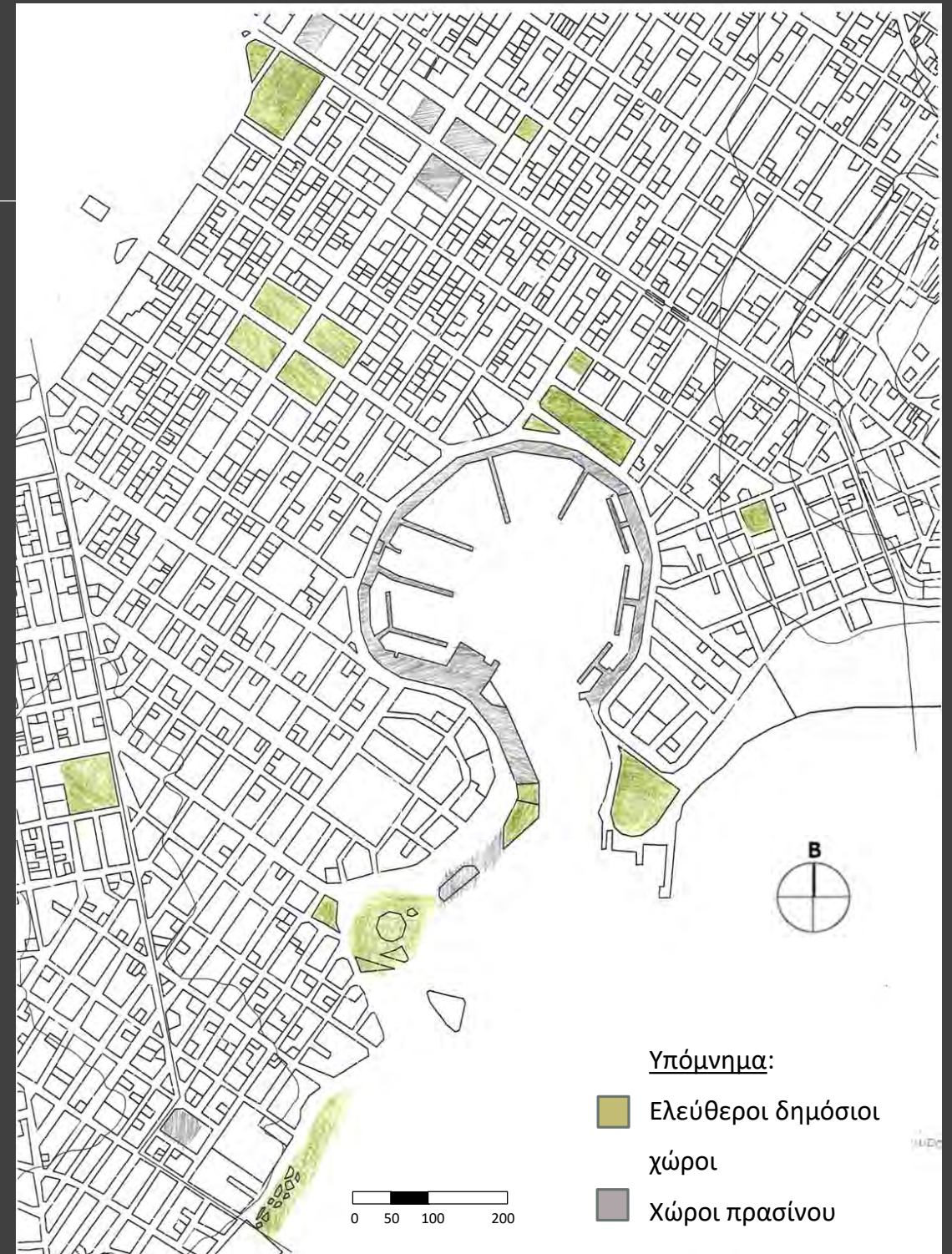
-Κατά μήκος των βασικών αρτηριών αναπτύσσονται οι περισσότερες δραστηριότητες εμπορίου, εστίασης και υπηρεσιών (τριτογεννοποίηση), ενώ στους άξονες ήπιας κυκλοφορίας παρατηρείται συγκέντρωση κατοικιών.

Χάρτης ελεύθερων δημόσιων χώρων

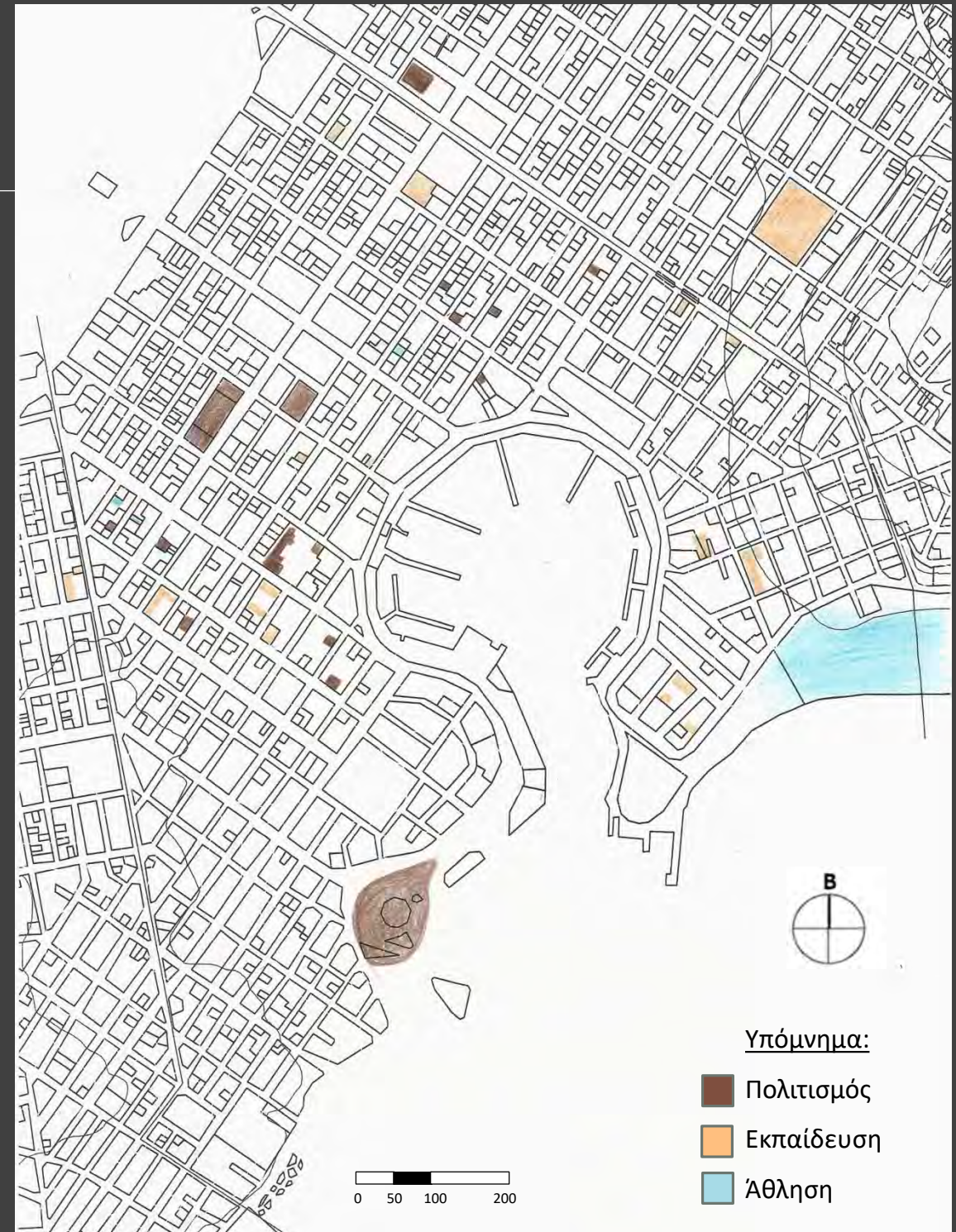
- Παρατηρήσεις

-περιορισμένος αριθμός δημόσιων χώρων στην περιοχή μελέτης, και γενικότερα στον Πειραιά.

- Παρατηρήσεις

- Πρόκειται για έναν θεματικό χάρτη που εστιάζει σε χώρους συνυφασμένους με την παιδεία οι οποίοι σχετίζονται με τη δημόσια λειτουργία.
- Ο πληθυσμός εκτονώνεται σε μεγάλο βαθμό και σε αυτούς τους χώρους, λόγω της έλλειψης αμιγώς δημόσιων χώρων.

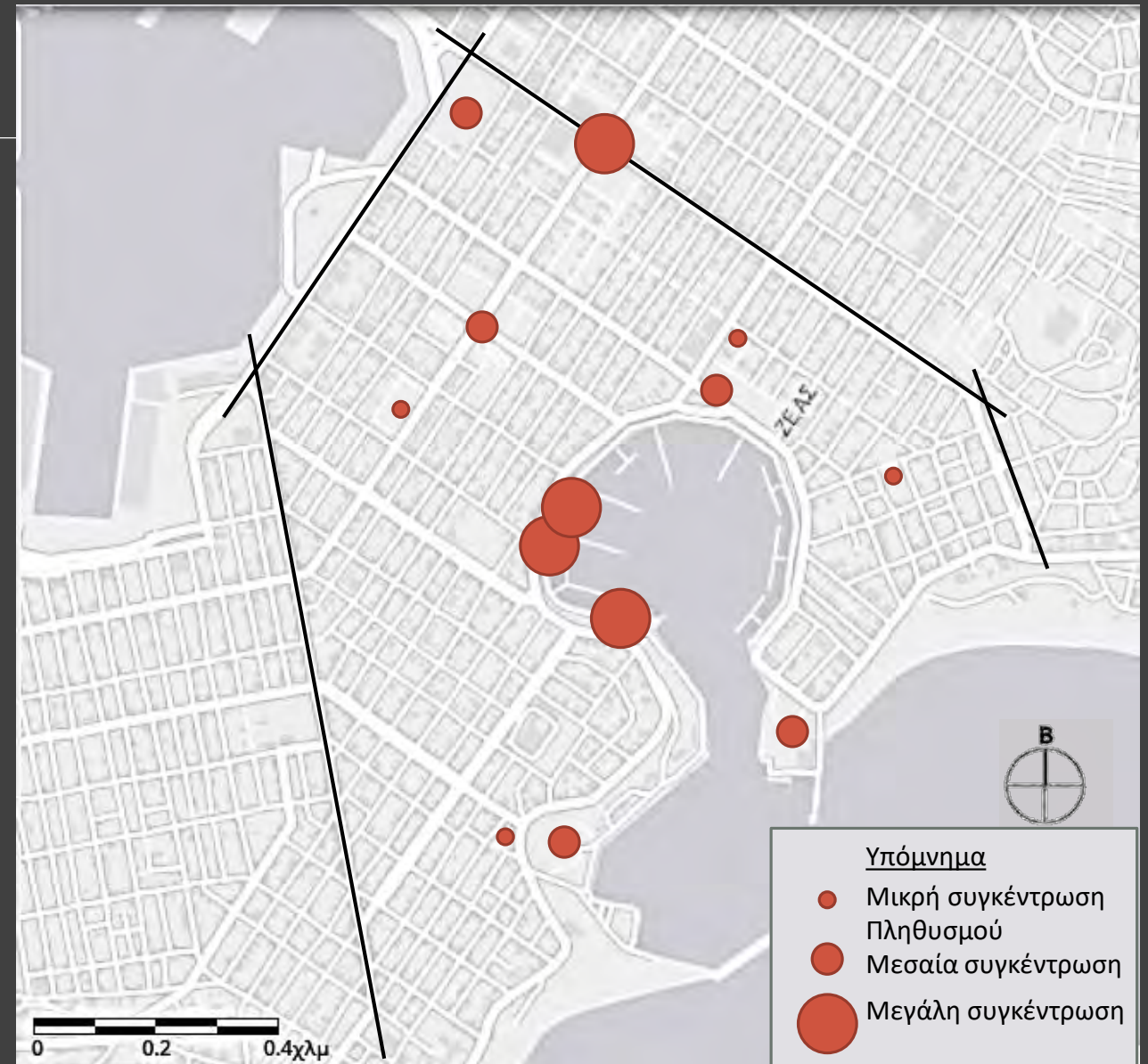

- Δημόσιοι χώροι στην περιοχή μελέτης

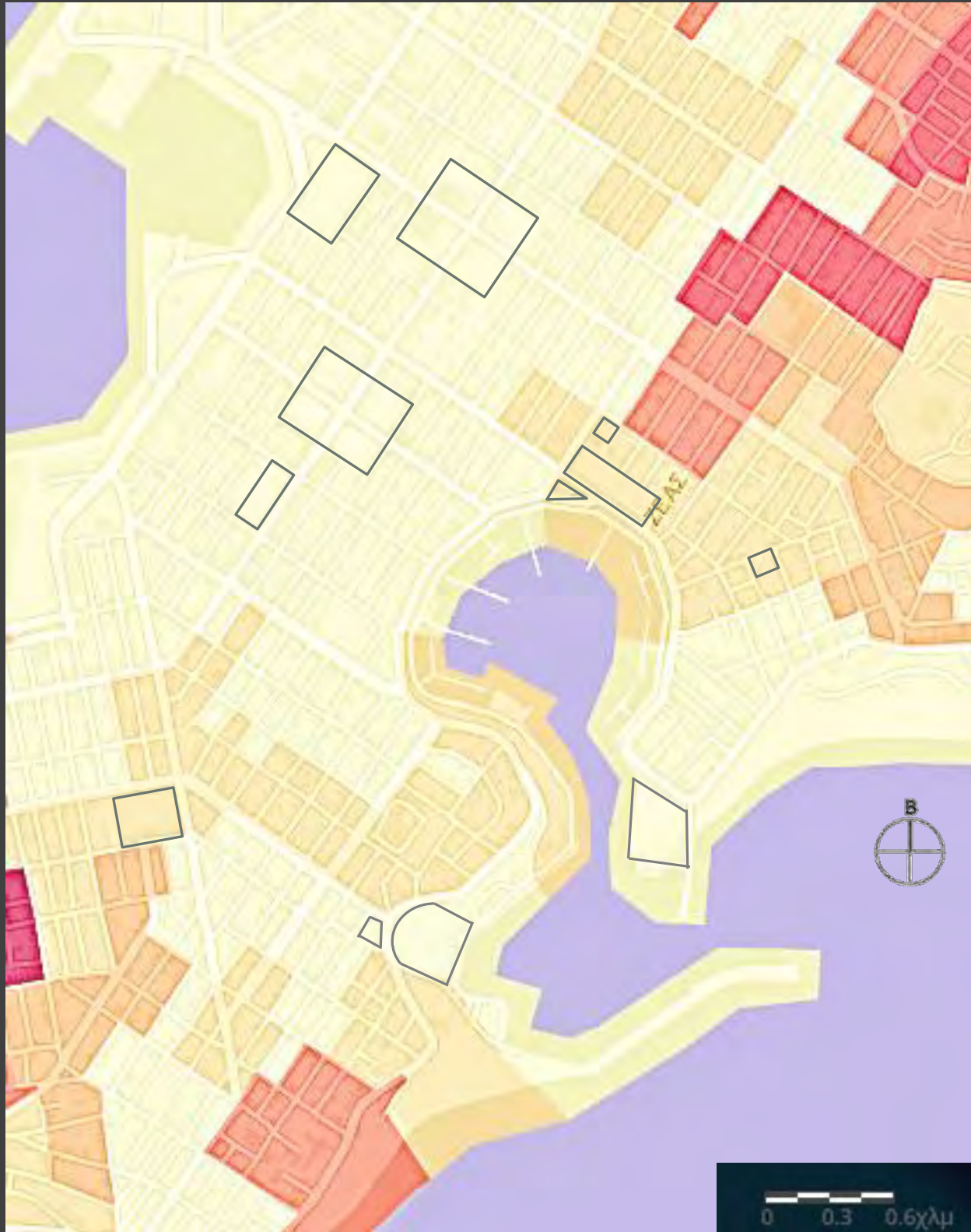
-Εντοπισμός και εξοικείωση με τους δημόσιους χώρους.

-Αρχική προσέγγιση των πλατειών Θεμιστοκλέους, Κοραή και Δημοτικού Θεάτρου.

-Αναζήτηση «μεταβλητών» που θα καθορίσουν την επιλογή του δημόσιου χώρου.

Σε ποιόν απευθύνονται οι δημόσιοι χώροι;

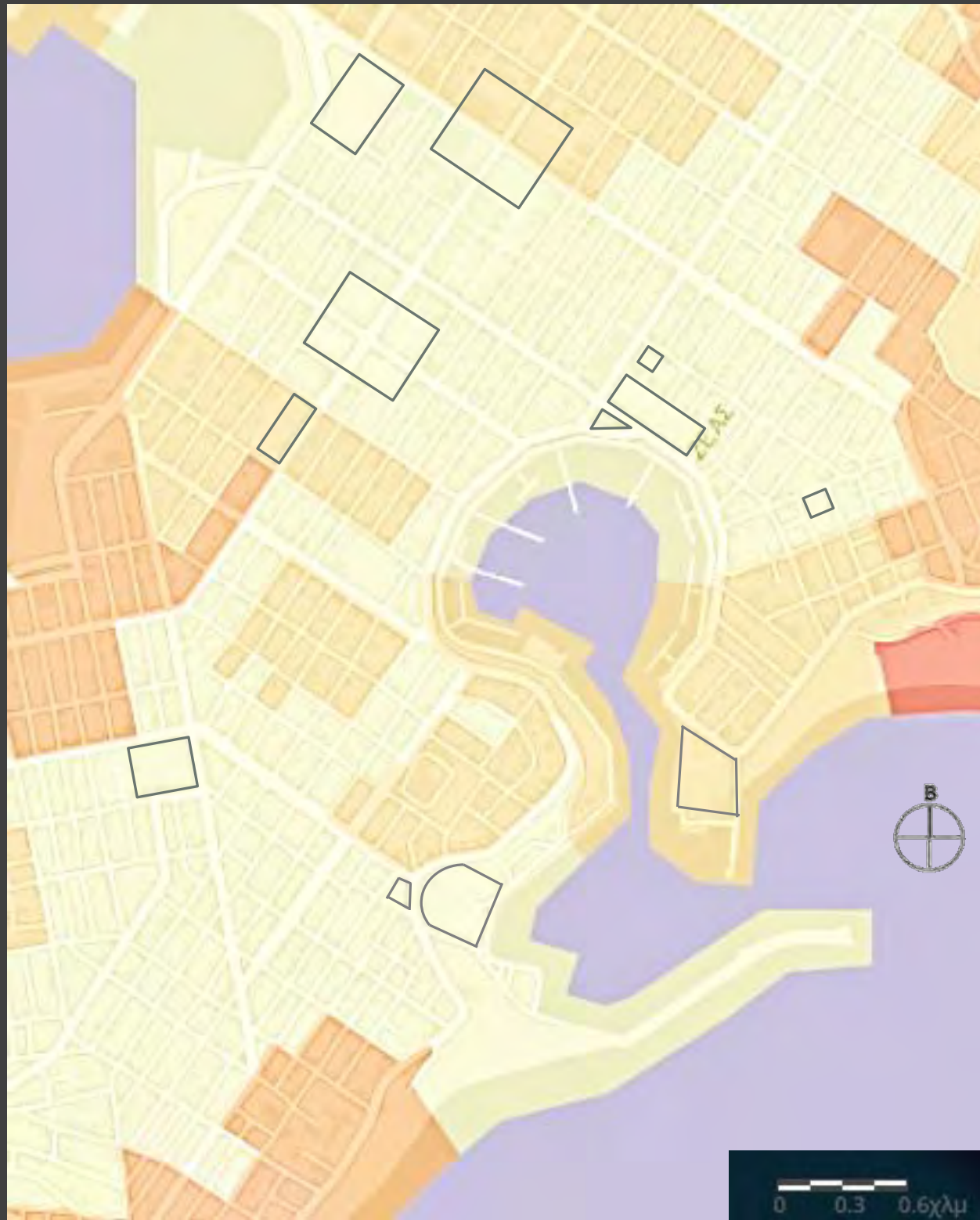

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΜΑΘΗΤΗΣ-ΤΡΙΑ/ ΦΟΙΤΗΤΗΣ-ΤΡΙΑ

Υπόμνημα			
Επίπεδο:	Πόλη (Μονάδες Χωρικής Ανάλυσης)		
Πόλη:	Αθήνα		
Έτος:	2011		
Ενότητα:	Απασχόληση		
Κατηγορία:	Κύρια ασχολία		
Μεταβλητή:	Μαθητής (-τρια) / Σπουδαστής (-τρια)		
	Ποσοστό ατόμων επί του οικονομικά ενεργού		
Μονάδα:	πληθυσμού διοικητικής ενότητας		
Μέθοδος:	Ποσοστημότητα (quantiles)		
	2,92%	- 14,48%	n=498
	14,48%	- 15,86%	n=502
	15,86%	- 16,91%	n=501
	16,91%	- 18,05%	n=498
	18,05%	- 19,40%	n=501
	19,40%	- 65,93%	n=501

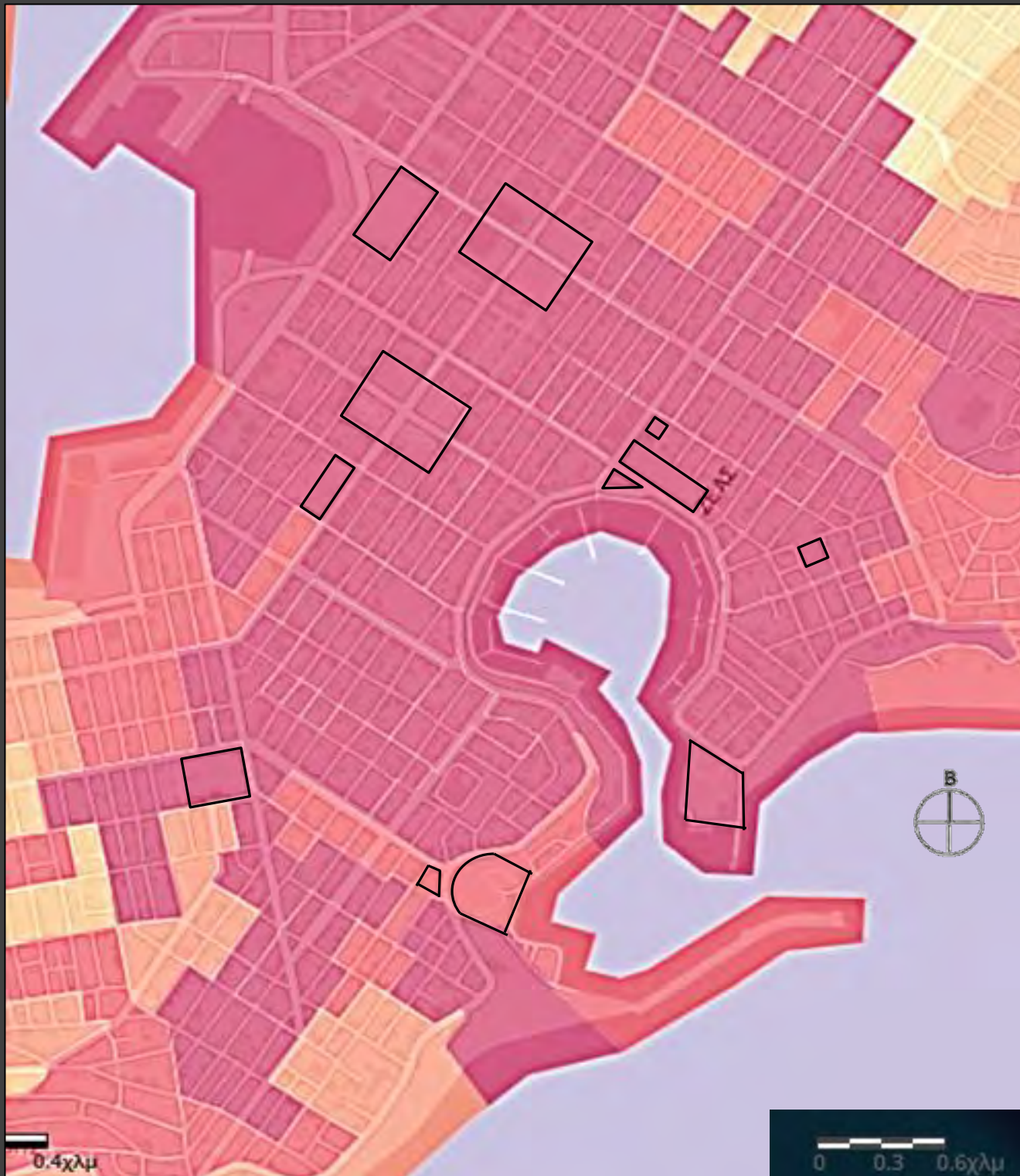
Σε ποιόν απευθύνονται οι δημόσιοι χώροι;

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ-Η

Υπόμνημα			
Επίπεδο:	Πόλη (Μονάδες Χωρικής Ανάλυσης)		
Πόλη:	Αθήνα		
Έτος:	2011		
Ενότητα:	Απασχόληση		
Κατηγορία:	Κύρια ασχολία		
Μεταβλητή:	Εργαζόμενος (-ή)		
	Ποσοστό ατόμων επί του οικονομικά ενεργού		
Μονάδα:	πληθυσμού διοικητικής ενότητας		
Μέθοδος:	Ποσοστημότητα (quantiles)		
	13,80% - 37,66%	n=501	
	37,66% - 39,74%	n=496	
	39,74% - 41,33%	n=501	
	41,33% - 42,79%	n=503	
	42,79% - 44,71%	n=499	
	44,71% - 81,66%	n=501	

Σε ποιόν απευθύνονται οι δημόσιοι χώροι;

ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ

Υπόμνημα				
Επίπεδο:	Πόλη (Μονάδες Χωρικής Ανάλυσης)			
Πόλη:	Αθήνα			
Έτος:	2011			
Ενότητα:	Απασχόληση			
Κατηγορία:	Κύρια ασχολία			
Μεταβλητή:	Συνταξιούχος			
	Ποσοστό ατόμων επί του οικονομικά ενεργού			
Μονάδα:	πληθυσμού διοικητικής ενότητας			
Μέθοδος:	Ποσοστημόρια (quantiles)			
	1,56%	-	17,11%	n=500
	17,11%	-	19,11%	n=501
	19,11%	-	20,63%	n=499
	20,63%	-	22,21%	n=500
	22,21%	-	24,09%	n=500
	24,09%	-	48,18%	n=501

Ζητήματα

- Τι δραστηριότητες αναπτύσσονται γύρω από έναν δημόσιο χώρο ανάλογα με τις πληθυσμιακές ομάδες που κατοικούν στη γύρω περιοχή;
- Μπορεί ένας δημόσιος χώρος να εξυπηρετήσει παράλληλα πολλές πληθυσμιακές ομάδες;
- Πώς μεταβάλλονται οι ώρες χρήσης ενός δημόσιου χώρου ανάλογα με τις πληθυσμιακές ομάδες που αλληλεπιδρούν με αυτόν;
- Πώς αλλάζει ο χαρακτήρας ενός δημόσιου χώρου ανάλογα με τους κλάδους απασχόλησης που κυριαρχούν γύρω του (στην περίπτωσή μας ο τριτογενής);
- Οι υπάρχοντες δημόσιοι χώροι και τα χαρακτηριστικά τους (προσβασιμότητα-τοποθεσία, μεταξύ τους σύνδεση κλπ) εξυπηρετούν τις ανάγκες των κατοίκων;
- Ποιοι παράγοντες καθορίζουν αν ένας δημόσιος χώρος είναι τοπικής ή υπερτοπικής σημασίας;
- Η τοποθέτηση τους στον αστικό ιστό έχει κάποια λογική; Δημιουργούνται άξονες κίνησης μεταξύ αυτών;

Β' ΦΑΣΗ

- Διαδικασία απογραφής

-τα οικοδομικά τετράγωνα που μας ανατέθηκε να απογράψουμε ήταν τα 1801(Ναυτικό μουσείο), 2344(πλ.Φρεάττυδος), 1412,1404, 1393, 1387, 1258, τα οποία βρίσκονται στην περιοχή της Φρεάττυδος.

-τα κριτήρια με βάση τα οποία έγινε η απογραφή των κτηρίων ήταν ο αριθμός των ορόφων, η περίοδος κατασκευής, η κατάσταση, το υλικό κατασκευής, οι χρήσεις ισογείου και ορόφων.

-η απογραφή ξεκίνησε από την οικοδομημένη περιοχή και κατέληξε στους δύο δημόσιους χώρους της περιοχής μας, το Ναυτικό Μουσείο και την πλατεία Φρεάττυδος, και εξετάσαμε κάθε κτήριο με τα παραπάνω κριτήρια.

Προβλήματα κατά την απογραφή

-αμφιβολίες σε σχέση με την κατάσταση των κτηρίων και τη χρονολογία οικοδόμησής τους.

-δυσκολία καταμέτρησης των ορόφων λόγω υποχώρησης των ρετιρέ από το επίπεδο της όψης.

-σύγκληση σχετικά με τον καθορισμό της επικρατούσας χρήσης ισογείου.

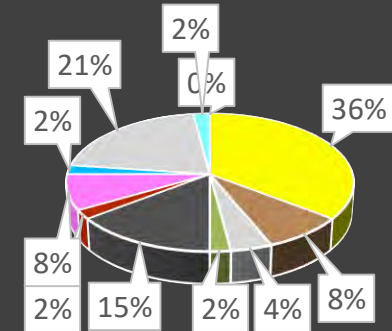

ΧΡΗΣΕΙΣ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

Υπόμνημα:

- Κατοικία
- Προσωπικές υπηρεσίες
- Λιανικό τοπικό εμπόριο
- Διοίκηση υπηρεσίες
- Κτίριο χωρίς χρήση
- Χονδρεμπόριο αποθήκες μεταφορές
- Εστίαση αναψυχή
- Πολιτισμός σύλλογοι
- Λοιπές χρήσεις
- Περίθαλψη υγεία

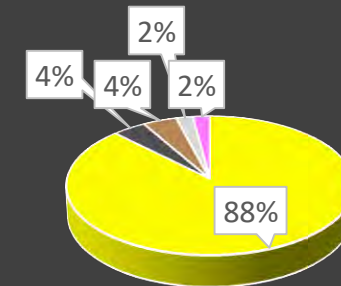

ΧΡΗΣΕΙΣ ΟΡΟΦΟΥ

Υπόμνημα:

- Κατοικία
- Προσωπικές υπηρεσίες
- Κτίριο χωρίς χρήση
- Εστίαση αναψυχή
- Λοιπές χρήσεις

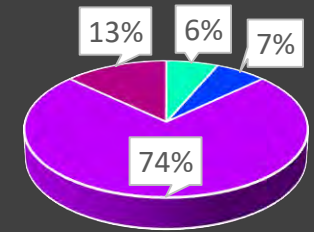
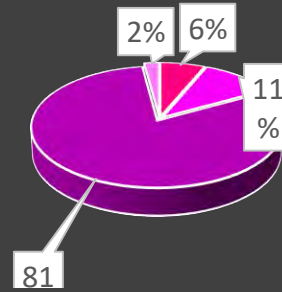

ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΡΟΦΩΝ

Υπόμνημα:

- Ισόγειο
- Διώροφο
- Τριώροφο
- Τετραώροφο

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

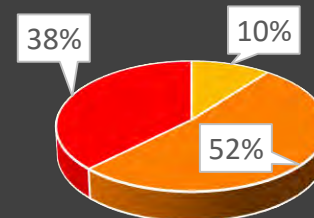

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΤΗΡΙΩΝ

Υπόμνημα:

- Καλή
- Μέτρια
- Κακή

Υπόμνημα:

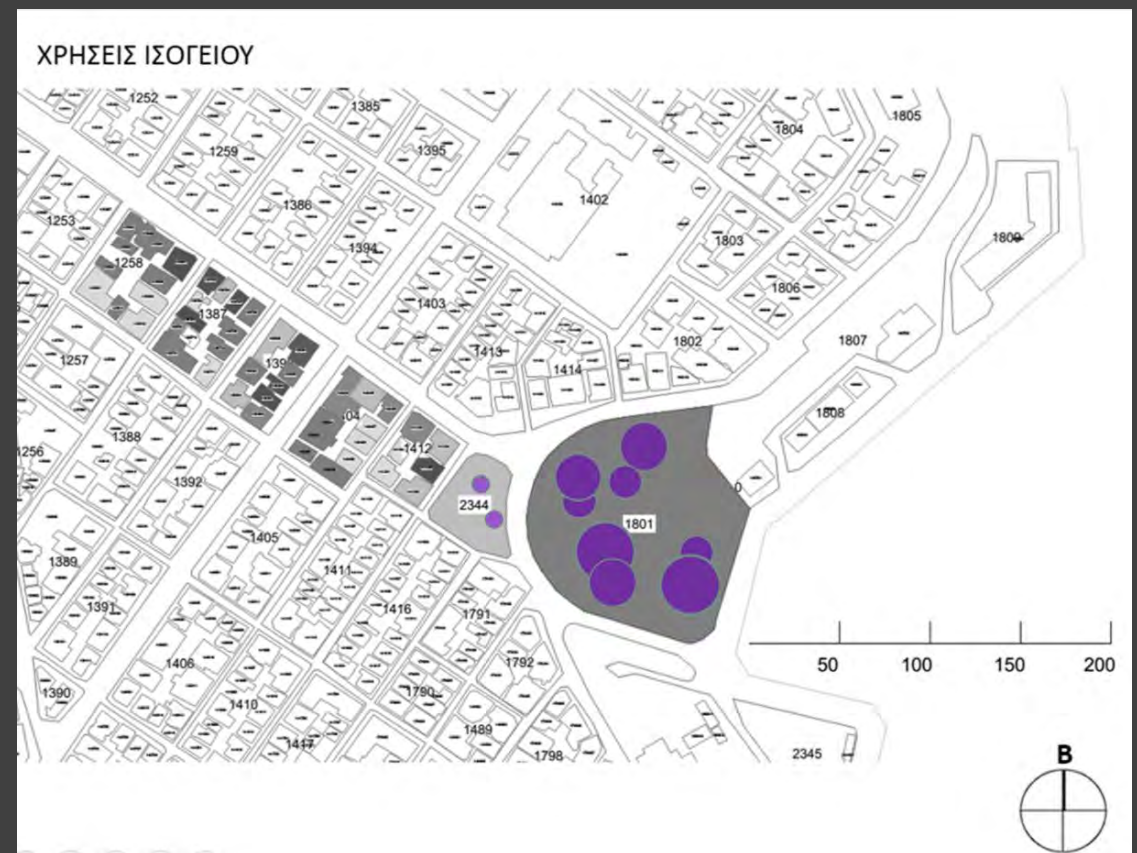
- Πριν το 1920
- 1920-1950
- 1950-1985
- Μετά το 1985

Συμπεράσματα στην περιοχή απογραφής

- Κυριαρχεί ως χρήση η κατοικία με βασική περίοδο κατασκευής των κτηρίων το 1950-1985. Ως αποτέλεσμα επικρατούν οι κατασκευές από οπλισμένο σκυρόδεμα
- Μεγάλο ποσοστό ισογείων έχουν ως χρήση χώρους στάθμευσης κατοικιών και κατοικίες (υπερυψωμένα ισόγεια).
- Οι εμπορικές χρήσεις συγκεντρώνονται επί του κυκλοφοριακού άξονα της οδού Φρεάπτυδος και της πλατείας Φρεάπτυδος, χωρίς ωστόσο να «δίνουν ζωή» σε αυτή. Οι εμπορικές χρήσεις αυτές έχουν τοπικό χαρακτήρα, προσδίδοντας ένα ύφος γειτονιάς στην περιοχή.
- Τα λιγοστά νεοκλασσικά κτήρια που έχουν απομείνει στην περιοχή απογραφής είτε είναι εγκαταλελειμένα είτε χρησιμοποιούνται για εστίαση-αναψυχή, μη διατηρώντας τον παλιό τους χαρακτήρα.

Παρατηρήσεις της Β' φάσης σχετικές με το θέμα μελέτης

- Η συνύπαρξη του δημόσιου χώρου της πλατείας Φρεάττυδος με αυτόν του Ναυτικού Μουσείου, αντί να δημιουργεί ένα σύμπλεγμα, έχει ως αποτέλεσμα το ένα να αποδυναμώνει το άλλο.
- Ειδικότερα, το Ναυτικό Μουσείο ως ισχυρός πόλος, υπερτοπικής σημασίας και έχοντας αμεσότερη σχέση με τη θάλασσα προσελκύει περισσότερο κόσμο, ακυρώνοντας την πλατεία.
- Σε αυτό συμβάλλει και η σχέση αλληλοτροφοδότησης με τους χώρους εστίασης του παραθαλάσσιου μετώπου.

Γ' ΦΑΣΗ

Δημόσιοι Χώροι

- Κατα γενική ομολογία, οι ελεύθεροι δημόσιοι χώροι του Πειραιά δεν επαρκούν για τις ανάγκες του πληθυσμού του.
- οι περισσότεροι από αυτούς βρίσκονται σε μικρές αποστάσεις μεταξύ τους, με κάποιους μάλιστα από αυτούς να ομαδοποιούνται.
- φαίνεται ότι οι μικρές αυτές αποστάσεις δεν λήφθηκαν υπόψιν για τη μελέτη της μεταξύ τους σχέσης.
- οι δημόσιοι χώροι απουσιάζουν από τις περιοχές όπου κυρίαρχη χρήση είναι η κατοικία και συνεπώς δεν υπάρχουν χώροι εκτόνωσης του πληθυσμού.

Διερεύνηση θέματος

Με βάση:

- Χαρακτήρας και δυναμική δημόσιων χώρων (τοποθεσία, σε ποιούς απευθύνονται, αλληλοτροφοδότηση με δραστηριότητες)
- Πιθανή σχέση δημόσιων χώρων (συμπληρωματικοί πόλοι ή αποδυνάμωση του ενός από τον άλλο)
- Αλληλεπίδραση με άμεσο αστικό περιβάλλον (κατοικία, εμπόριο, χρήσεις δημόσιου χαρακτήρα)

Επιλογή δημόσιου χώρου:

Πλατεία Τερψιθέας

Πλατεία Τερψιθέας εξέλιξη

Η πλατεία της Τερψιθέας δεν είχε πάντοτε τη μορφή που έχει σήμερα. Το βραχύδες ανάγλυφο της φαίνεται να ισοπεδώθηκε για πρώτη φορά το 1853. Η αρχική ονομασία των κήπων, η οποία δεν επικράτησε ποτέ, ήταν πλατεία Βαρβάκη. Από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα και μέχρι το 1968 οι δύο πλατείες της Τερψιθέας ήταν διαμορφωμένες σύμφωνα με το σχέδιο της κεντρικής πλατείας Συντάγματος, στην Αθήνα.

ΤΕΡΨΙΘΕΑ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΗΛ. 477-483

ΣΥΝΕΧΙΖΩΝ
ΘΡΙΑΜΒΕΥΤΙΚΑ
το Άριστο σύστημα
του **ΣΕΡΓΚΕΪ**
ΑΪΖΕΝΣΤΑΪΝ

IBAN
Ο ΤΡΟΜΕΡΟΣ

Κοινωνική και Κριτική
ΣΥΜΦΩΝΟΥΝ ΟΤΙ:

ΜΕΤΑ ΤΟΝ IBAN
Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΙΠΟΤΕ
ΝΑ ΠΡΟΣΘΕΣΗ.

Κατά τη δεκαετία του 1960, στην περίμετρο της πλατείας αναπτύσσονταν δραστηριότητες ψυχαγωγίας με χαρακτηριστικότερη αυτή του γνωστού κινηματογράφου «Τερψιθέα», καθώς και εστίασης (κάτοικοι της περιοχής ακόμα αναπολούν το ζαχαροπλαστείο της πλατείας). Τα Σαββατοκύριακα γίνονταν εκδηλώσεις που προσέλκυαν πολύ κόσμο, ο οποίος όμως μετά από αυτές είχε την τάση να μην παραμένει στην πλατεία και να κατευθύνεται στη Ζέα. Πρέπει παράλληλα να σημειωθεί ότι μέχρι το 1970 η οδός 2ας Μεραρχίας ήταν ένας άξονας προορισμένος για τους πεζούς μόνο, ενσωματωμένος στις δύο πλατείες. Κατά το έτος αυτό, πραγματοποιείται αναδιαμόρφωση των πλατειών, οι οποίες από δύο γίνονται τέσσερις, καθώς γίνεται η διάνοιξη της λεωφόρου 2ας Μεραρχίας, που ενώνει τα δύο λιμάνια. Μετά την ενέργεια αυτή η συγκέντρωση των κατοίκων στις πλατείες μειώνεται αισθητά. Οι κήποι της Τερψιθέας, γνωστοί και ως «Περιβολάκια», αποτελούσαν τη διαχωριστική γραμμή μεταξύ δυο διαφορετικού χαρακτήρα περιοχών: από τη μία το λιμάνι και οι αντίστοιχες δραστηριότητες, οι ναυτικοί, οι ξένοι και η κακόφημη περιοχή της Τρούμπας, και από την άλλη η αστική τάξη με τα νεοκλασικά αρχοντικά γνωστών οικογενειών.

Άποψη 2ας Μεραρχίας

1900

1970

Σήμερα

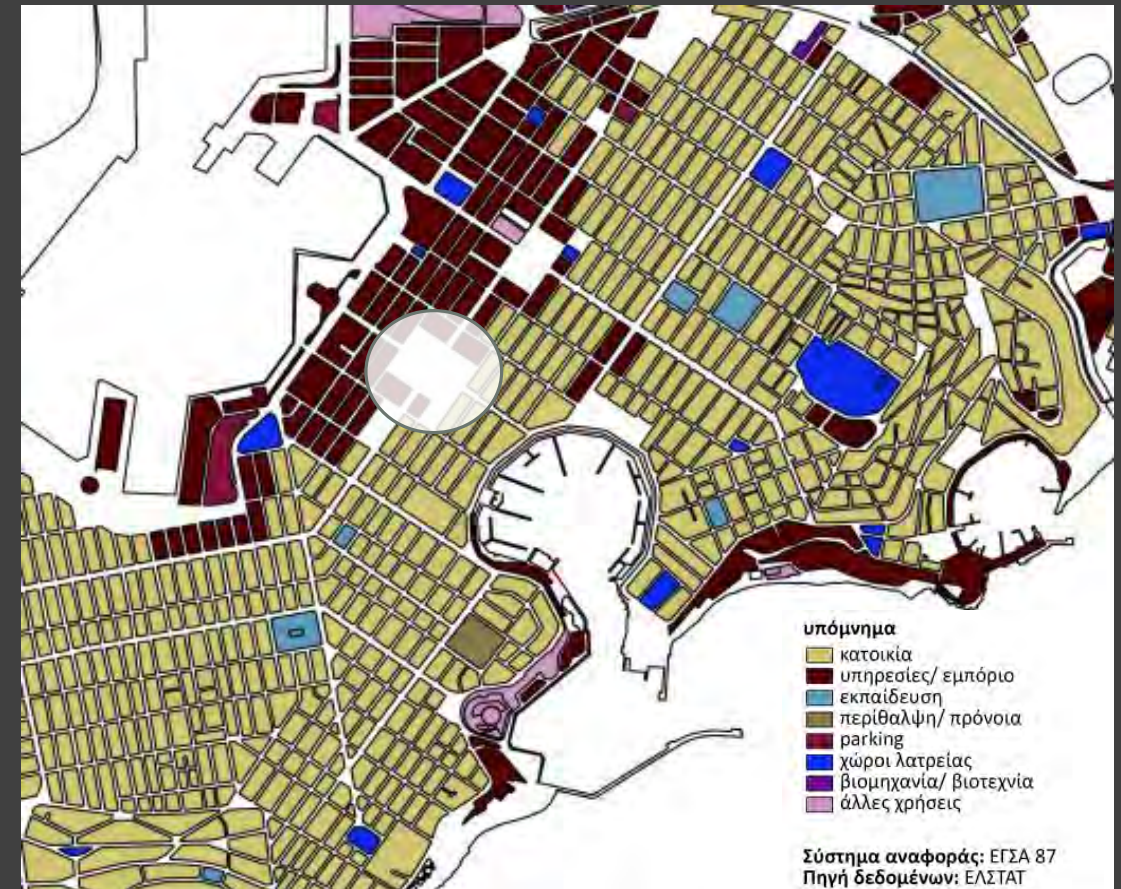

Άποψη πλατείας Τερψιθέας από οδό Καραϊσκού και 2ας Μεραρχίας

Χαρακτήρας πλατείας Τερψιθέας

- Βρίσκεται σε κεντρική τοποθεσία και διασχίζεται από τις κεντρικές αρτηρίες της Ηρώων Πολυτεχνείου και της 2ας Μεραρχίας.
- Ενώνει το εμπορικό λιμάνι του Πειραιά με το Πασαλιμάνι, με τη λεωφόρο 2ας Μεραρχίας να είναι η μικρότερη δυνατή απόσταση μεταξύ των δύο λιμανιών.
- Μολονότι έχει επιμελημένη διαμόρφωση και μερικά πεζοδρομημένα περίμετρο, αποτελεί σημαντικό πυρήνα πρασίνου για τον πυκνοδομημένο Πειραιά και τα μέσα μαζικής μεταφοράς διέρχονται, κατά πλειοψηφεία, από αυτή, δεν είναι υπερτοπικής σημασίας, καθώς δεν αποτελεί χώρο συγκέντρωσης για τους κατοίκους του Πειραιά.
- Στην περιφέρεια της πλατείας συγκεντρώνονται κυρίως κλάδοι υπηρεσιών και εμπορίου (τράπεζες, φωτοαντιγραφικά-φωτογραφεία, σούπερ μάρκετ κ.α.), των οποίων οι δραστηριότητες δεν εκτονώνονται στην πλατεία, μη συμβάλλοντας στην αύξηση της κίνησης σε αυτή.

Κυρίαρχη χρήση ανά οικοδομικό τετράγωνο (2011)

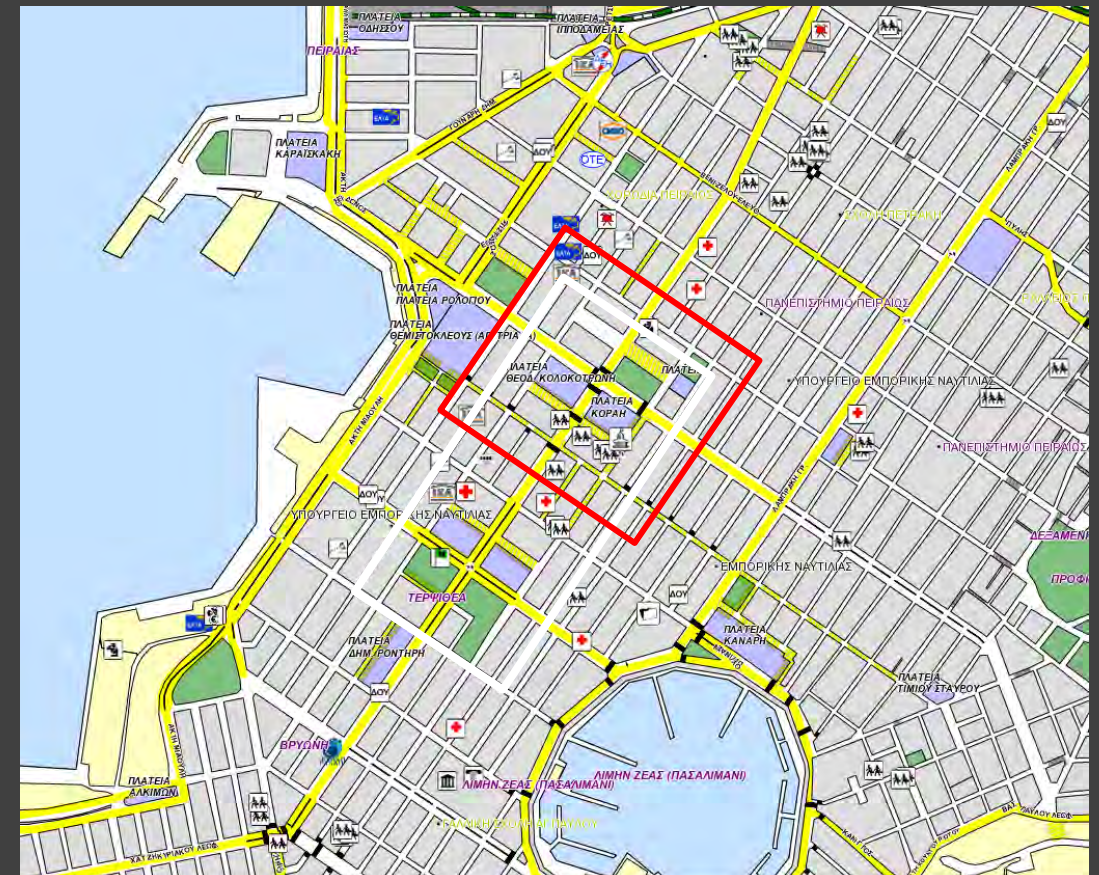

- Η πλατεία Τερψιθέας βρίσκεται στα όρια της περιοχής κατοικίας και της πιο εμπορικής-επιχειρηματικής περιοχής του Πειραιά. Ως αποτέλεσμα έχει έναν πιο μεικτό και ασαφή χαρακτήρα.

Επίδραση πλατείας Κοραή στην πλατεία Τερψιθέας

Η πλατεία Κοραή βρίσκεται, καταρχάς, στη συμβολή των δύο βασικών κυκλοφοριακών αξόνων του Πειραιά, στους οποίους αναπτύσσεται αξιόλογη εμπορική και επιχειρηματική δραστηριότητα.

Στην ευρύτερη περιοχή της πλατείας Κοραή παρατηρούμε τη συγκέντρωση περισσότερων δημόσιων λειτουργιών σε σχέση με αυτή της πλατείας Τερψιθέας. Οι λειτουργίες αυτές εστιάζονται σε πυρήνες δημόσιας διοίκησης, υγείας, εκπαίδευσης, πολιτισμού –με την πολύ σημαντική παρουσία και δραστηριοποίηση του Δημοτικού Θεάτρου- και παροχής υπηρεσιών. Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στους πυρήνες εκπαίδευσης, οι οποίοι προσελκύουν πληθυσμό νεαρής ηλικίας, ο οποίος τροφοδοτεί σε μεγάλο βαθμό την πλατεία αλλά και τα καταστήματα που δραστηριοποιούνται σε αυτή. Σε αυτή την κατεύθυνση, η πλατεία Κοραή αποτελεί πόλο έλξης για τον πλυθυσμό- ιδιαίτερα για τις νεώτερες ηλικίες- λόγω του πλήθους των καταστημάτων εστίασης (κατά κύριο λόγο καφετέριες) που διαθέτει καθώς και των πεζοδρόμων (με κυρίαρχο τον εμπορικό πεζόδρομο της Σωτήρος Διός) που βρίσκονται στην περιφέρεια της.

Επίδραση πλατείας Κοραή στην πλατεία Τερψιθέας

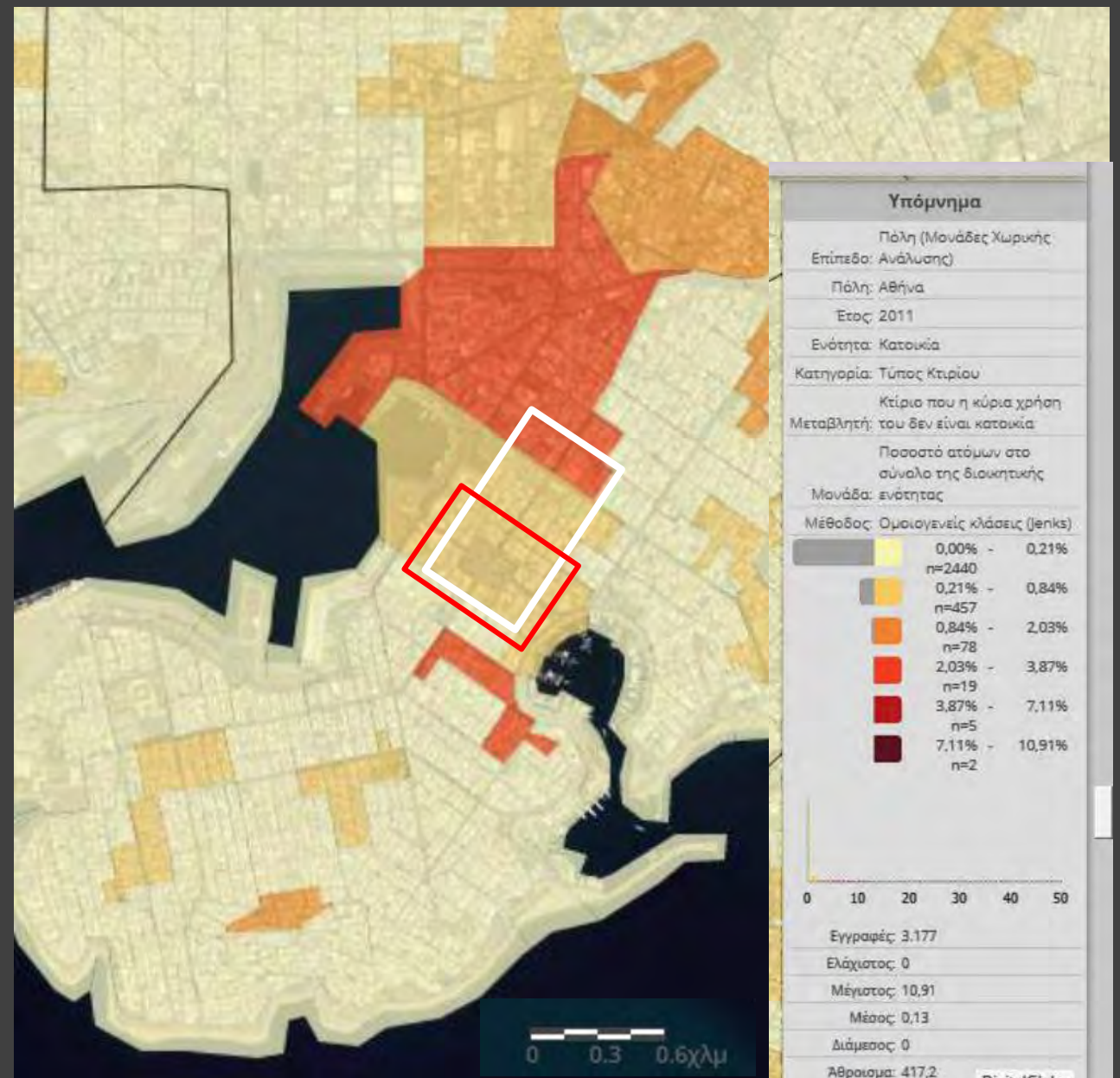
Συμπληρωματικά, γύρω της έχει συγκεντρωθεί πλήθος πολιτικών γραφείων και σχετικοί φορείς, ενισχύοντας το ρόλο της ως διοικητικό κέντρο.

Συμπερασματικά, η πλατεία Κοραή αποκτά έναν χαρακτήρα καθημερινής στάσης και συγκέντρωσης για τους κατοίκους του Πειραιά. Πράγματι, η δυναμική της πλατείας φαίνεται και από το γεγονός πως παρόλο που το μεγαλύτερο τμήμα της είναι κλειστό και αποκλεισμένο λόγω των έργων που πραγματοποιούνται, αυτή συνεχίζει να διατηρεί το χαρακτήρα αυτό.

Επίδραση πλατείας Κοραή στην πλατεία Τερψιθέας

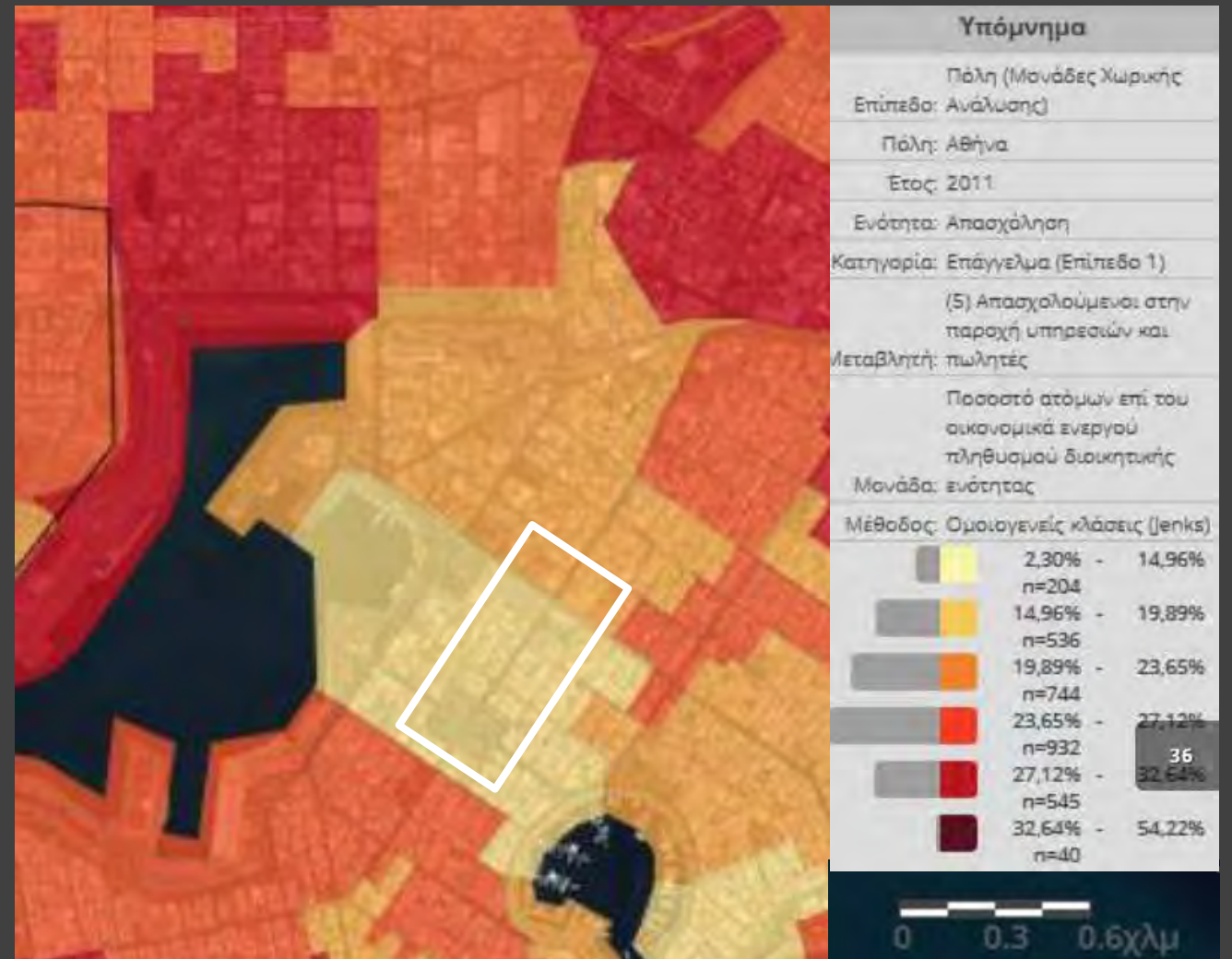
Η πλατεία Τερψιθέας απέχει τρία οικοδομικά τετράγωνα από την πλατεία Κοραή. Η περιοχή στην οποία εντάσσεται έχει πιο οικιστικό χαρακτήρα από αυτόν της πλατείας Κοραή. Συνεπώς, η «σφαίρα επιρροής» της δεν έχει τόση ένταση και έκταση όσο αυτή της τελευταίας, που αποτελεί και την κατ' εξοχήν κεντρική πλατεία του Πειραιά. Συγχρόνως, όμως, η πλατεία της Τερψιθέας συγκεντρώνει κάποιες δραστηριότητες εμπορικού χαρακτήρα, εστίασης (λιγότερες) και επιχειρηματικές δραστηριότητες κυρίως στην οδό 2ας μεραρχίας, προς την Τρούμπα. Ωστόσο, οι δραστηριότητες αυτές είτε δεν προσελκύουν πολίτες –στο βαθμό τουλάχιστον που θα ενθάρρυναν την παραμονή/στάση τους στο χώρο της πλατείας- είτε πρόκειται για δραστηριότητες που αν και δυνητικά θα μπορούσαν να προκαλέσουν κάποια «κίνηση», παρόλα αυτά, υστερούν τόσο ποσοτικά όσο και «ποιοτικά» σε σχέση με τις συγγενικές τους στην πλατεία Κοραή.

Επίδραση πλατείας Κοραή στην πλατεία Τερψιθέας

Επομένως, η πλατεία Τερψιθέας δε διαφοροποιείται με τρόπο ουσιαστικό από την πλατεία Κοραή, με αποτέλεσμα να διεκδικεί το ρόλο ενός καθαρά δευτερεύοντα πόλου και να αποδυναμώνεται σημαντικά από τον πόλο της πλατείας Κοραή που λειτουργεί ως «μαγνήτης».

Εκτός αυτού, και όπως έχει αναφερθεί, προκύπτει μια κατάσταση όπου η πλατεία Τερψιθέας αδυνατεί να προσδιοριστεί ως «κεντρική, εμπορική» πλατεία, λόγω των προαναφερόμενων συνθηκών, αλλά ταυτόχρονα δεν λειτουργεί εύκολα ως τοπική συνοικιακή και προστατευμένη πλατεία σε «ζώνη κατοικίας» λόγω της κεντρικότητάς της, των δρόμων που τη διασχίζουν αλλά και των συναφών οχλήσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- <http://gis.piraeus.gov.gr/>
- <http://panoramaps.statistics.gr/>
- <https://el.wikipedia.org/wiki/>
- <http://www.wikipedia.com>
- http://mlp-blo-g-spot.blogspot.gr/2011/01/blog-post_25.html
- Βοηθητικό υλικό ιστοσελίδας σχολής

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Πειραιά, 2015-2019

Ιστορική πορεία Πειραιά, Καθημερινή, Επτά Ημέρες